

dekoduks, kuhu kohus määrab aasta kaupa psüühikahäiretega inimesi, kes on muutunud ohtlikuks endale ja teistele ning suudab rutiinset igapäevaelu elada kas täiesti iseseisvalt või osaliselt valve all kusagil mujal.

sam olla hea inimene kui hari-
tud psühholoog,» leidis ta.

Hingearst selgitas, et psüühikahaigusi on võimalik hoida kontrolli all, kui patsient võtab rohtu, aga omapead olles ei pruugi ta seda teha. Ja seepärast tekivadki agressiivsushood ning haiged vajavad kinnist asutust.

Erihooldekodu ei ole koht ka raskeid kuritegusid toime pannud psüühiliselt haigete jaoks. Lanno sõnul ei ole vähemalt seni selliseid hoolealuseid Valklasse sattunud.

Kas möödunud nädalal Viljandis raske kuriteo toime pannud psühhiaatrilise diagnoosiga mees võib ühel päeval Valklasse sattuda? Seda direktor ei arvanud ja tõi näiteks Norra massimõrvari Anders Breiviki, kes viibib psühhiaatrilisel sundrivil.

Liiga palju ja liiga koos

Lanno sõnul on ASil Hoolekandeteenused karm kogemus ühest oma kodust, Võisikult, kus mitu aastat tagasi samuti kinnises osakonnas üks hoolealune teise julmalt tappis. See mõrvar tunnistati süüdimatuks ja viibib psühhiaatria-
haiglas sundrivil.

«Võisikul enam kinnist erihoolekannet pole. «Meie ei ravi, meie asutus pakub sotsiaalset teenust,» tuletas ta meelde.

ha pandi mullu püsti kaks kasvuhoonet. imi.

Veel mitu aastat tagasi elasid erineva diagnoosiga hoolealused Valklas läbisegi ja pikade koridoride peal nagu tüüpilistes nõukogudeaegsetes erihooldekodudes. Viimased paar aastat on hoolealused jagatud nn pere tüüpi gruppidesse. Nad on jagatud hooldekodu peredeks, lähtudes diagnoosist ja ka sellest, et nende käitumine omavahel sobiks.

Lanno sõnul ei ole seda süsteemi kerge hoida, sest kui kohus saadab Valklasse uue inimese ja tema eripärale vastavas osakonnas kohta pole, tuleb ta ikka panna sinna, kus koht leidub. Kui veel aasta tagasi oli Eestis neli-viis kinnist erihooldekodu, siis nüüd on täiskasvanute jaoks vaid Valkla.

Gruppidesse jagamine vastavalt diagnoosile on Valkla Kodu hoolealused rahulikumaks muutnud. «Raskeid olukordi tekib vähem, spetsiaalsesse eraldusruumi eraldamist tuli eelmisel aastal ette seitse korda, aga varem pidi kellegi, kes muutus ohtlikult rahutuks, eraldama mitu korda kuus,» nimetas Lanno.

Millega hoolealused tegelevad? Dementsed vanainimesed ja autistid on põhiliselt oma ruumides. Ülejäänutest paljud, kes vähegi tahavad, käivad sealsamas tööl – pakivad ühele kohalikule firmale ekspordiks minevaid katusedetaile. «On midagi teha, aeg läheb kiiremini,» tõdevad mehed töötoas.

Osa aitab köögis, osa koristab maja, osa aitab pesu tasida, kui seda pesumajja saadetakse ja kui see sealt tagasi tuleb – ehk hoolealused teevad tavalisi suures majapidamises vajalikke töid. Seda loomulikult töötajate kindla järelevalve ning juhendamise all. See kõik on ühtlasi osa teraapiast.

Lindsalu sõnul püütakse hoolealuseid suunata terviskumate eluviiside poole. Kes suitsetab, saab siiski viis korda päevas minna töötaja valve all kinnisesse hoovi suitsu tegema. Suitsupakid on tööta-

jate käes ja sealt saab sigarette vaid ühekaupa. Suvel, aga ka soojemal kevadpäeval ollakse rohkem õues ja tehakse kindlate järelevalvereeeglite alusel väljasõite loodusesse.

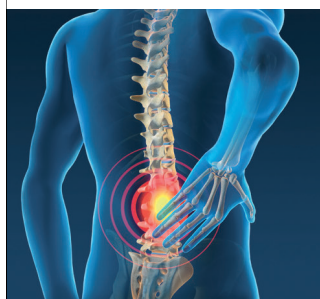
Möödunud aastal pandi kinnises hoovis püsti kaks kasvuhoonet ja hoolealused kasvasid seal tomateid. «Panime maha 24 taime, viit sorti,» ütles vanemtegevusjuhendaja Andres Heinsaar. «Inimestele, kes pole kunagi midagi niisugust teinud, tuleb kõike õpetada – ka seda, et taimi kastetakse külma, mitte kuumaga veega,» meenutas ta üht korda, mil kogu tomatikasvatus oleks võidud ühe tulise kastekannutäiega untsu keerata. Mullu kaevati ka väikesed avapeenrad, kus kasvatati kartuleid, porgandeid jms.

Kohalikud pole rahul

ASi Hoolekandeteenused eesmärk on kinnisesse erihooldekodusse tulevikus jätta vaid psüühiliselt haiged, keda niisugustes oludes on võimalik aidata. Need, kes pärast aastast või ka pikemat erihoolde olemist võiksid hakkama saada vabamates tingimustes.

«Siia võiks praeguse 105 hoolealuse asemel jääda 60 või kõige enam 80 kliendikohta,» ütles Lindsalu. Kuid see tähendab, et Valkla Kodu oma praegusel kujul muutub ühelt poolt liiga ruumikaks ja seetõttu ka kulukaks, teiselt poolt ei ole elutingimused mitmekorruselistes majades, mitte eriti kodustes ruumides, kõige kohasemad.

ASil Hoolekandeteenused on Valklas suured kinnistud, kuhu saaks ehitada väiksemad majad, aga Lanno sõnul ilmselt sellest plaanist asja ei saa, sest kohalikud inimesed on sellele väga vastu. Valkla arendamise vastu räägib teenuste direktori kinnitusel ka see, et maale, suurtest teedest eemale väikesesse külla on keeruline töötajaid leida – enamik 82 töötajast käib kohal Tallinnast ja mujalt väljastpoolt Kuusalu valda.

KROONILINE ALASELJAVALU?

Kutsume vabatahtlikke osalema kroonilise alaseljavalu kliinilises uuringus, milles uuritakse uuringuravimi fasinumab mõju kroonilise seljavalu leevendamiseks.

Te võite sobida uuringusse, kui olete vähemalt 35 aastane ja:

- mõõdukas või tugev alaseljavalu on kestnud üle 3 kuu
- valu lokaliseerub alaselga, kuid ei kiirgu jalga
- senised valuvaigistid pole efektiivsed või Te ei talu neid

Uuring hõlmab 10 arstivisiiti ja kestab keskmiselt kümme kuud.

Uuringuravim ning uuringuga seotud protseduurid on osalejatele tasuta. Sõidukulud hüvitatakse.

Vastutav uurija dr. Ivo Valter

Huvi korral ja täpsema informatsiooni saamiseks palun pöörduda
Pärna Kliinikusse telefonil: 6802000

Oleme avatud esmaspäevast reedeni kella 8.00 – 16.00
J. Pärna 4, Tallinn 10128
e-kiri: ccbbr.tallinn@ccbr.com

Uuring on heaks kiidetud Meditsiiniuuringute Eetikakomitees ja Ravimiametis.

Sotsiaalministri 17.02.2005 määrus nr.23 „Ravimi kliinilise uuringu teostamise tingimused ja kord“ kohustab teavitama, et „tegemist on teadusliku uuringuga ning, et uuringuga võib kaasneda oht osaleja tervisele“.

Version 2, 20151229

**Otseülekanne
Postimehe veebis**

Trad.Attack! kontsert

Neljapäev, 21.04 kell 22.00
Viljandi Pärimusmuusika Aidas

Vaata lisa: www.postimees.ee

Postimees